

**ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ
ЗАХИСНОЇ ФУНКЦІЇ ДОШКІЛЬНЯТ**

Ємельянова Д. В.

ВСТУП

Інтеграція української освіти в світовий освітній простір призвела до того, що іншомовне спілкування стає істотним компонентом майбутньої професійної діяльності. Виникає необхідність навчання іноземної мови (далі-ІМ) дітей, починаючи з дошкільного віку. Положення Базового компоненту дошкільної освіти (у новій редакції)¹ окреслили переорієнтацію дошкільної освіти на розвиток особистості дитини. В основу базового компоненту дошкільної освіти покладено компетентнісний підхід з урахуванням вікових можливостей дітей. Дошкільний вік розглядається як підґрунтя для набуття у подальшому спеціальних знань та вмій, в якому окреслюються головні лінії розвитку дитини: фізичний, психічний та морально-духовного здоров'я, особистісних цінностей як своєрідного внутрішнього стрижня, ціннісної етичної орієнтації з формування навичок практичного життя, емоційної сприйнятливості, емоційного інтелекту та сприяння розвитку індивідуальності дитини. Отже, базовий компонент спрямовує педагогів на цілісний і загальний розвиток дитини. До його варіативної частини включена іноземна мова, визначено зміст комунікативномовленнєвої компетенції дитини й окреслено результати освітньої діяльності за цим напрямом.

Відтак, включення ІМ в систему дошкільної освіти України зумовлено необхідністю володіння ІМ у сучасному полікультурному просторі. Перші спроби теоретичного обґрунтування необхідності провадження раннього навчання з'явилися ще в 60–80 роках ХХ століття. Доцільність навчання дітей дошкільного віку ІМ обговорюється на сторінках наукових журналів та на наукових конференціях. Численні дослідження навчання дошкільнят ІМ привернули увагу таких українських вчених як П. Бех, Л. Біркун, С. Боднар, С. Будак, Н. Гальськова, Н. Клевченко, В. Колечко, О. Коломінова, Н. Колтко, О. Котенко, О. Першукова, О. Рейпольська, С. Роман, Т. Шкваріна, і таких зарубіжних вчених як Дж. Голдернес, Ф. Гопкінс, Д. Лазер,

¹ Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) URL: <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/30154/Додаток>

Е. Джонсон, Н. Доусон, М. Маглиш, А. Майер, Д. Стрейндж, К. Хастінгз, П. Шиллер, Н. Уїтні. В працях цих дослідників доведено доцільність і ефективність дошкільної іншомовної, зокрема, англомовної, освіти дітей, її позитивний вплив на розвиток інтелектуального та емоційного інтелекту дитини. Без сумніву, пізнавальні навички дітей, які розвиваються при навчанні іноземної мови, сприяють різнобічному розвитку здібностей дитини до вивчення нового, впевненості у спілкуванні з людьми, можливості досягти успіху, що, в свою чергу, підвищує емоційний інтелект і є важливими факторами появи й розвитку захисної функції при стиканні з труднощами^{2,3}.

1. Теоретичні засади навчання англійської мови майбутніх фахівців дошкільної освіти в контексті формування захисної функції дошкільнят

Англійська мова в наш час стала мовою міжнародного спілкування (АЛФ-англійська лінгва франка). Статистичні дані свідчать про те, що у 75 країнах світу англійська мова є офіційною, адже 527 мільйонів людей вважають її рідною, а розмовляють англійською мовою близько 1,35 мільярдів. Вчені припускають, що до 2050 року англійською мовою говоритимуть 2 мільярди людей нашої планети, що ще раз підтверджує її актуальність і затребуваність у всіх сферах життя. Всі ці факти вказують на те, що знання англійської мови є невід'ємним елементом сучасної успішної людини.

Разом з тим, як свідчить практика, вивчити англійську мову дорослій людині набагато складніше, ніж дитині. Автори численних досліджень вказують, що дошкільний вік є найбільш емоційно сприйнятливим для навчання іноземної мови, відзначають більш інтенсивний розумовий і лінгвістичний розвиток дітей-білінгвів, ніж монолінгвів^{4,5}. Дослідники висловлюють думку, що вплив багатомовності на мислення і когнітивний рівень розвитку дитини може бути лише позитивним, збагачує її інтелектуальну, емоційну, моральну, вольову сфери, що, безумовно, сприяє формуванню захисної функції дитини.

² Masten A. Ordinary magic: resilience in development. New York: The Guilford press, 2014. p.308.

³ Nemeth D., Olivier T. Innovative approaches to individual and community resilience: from theory to practice / Darlyne G. Nemeth and Tracy W. Olivier. Academic Press, 2018. 167 p.

⁴ Шкваріна Т. М. Англійська мова для дітей дошкільного віку Київ : Шк. світ, 2009. 160 с.

⁵ Камінська В. Л. Особливості навчання дошкільників двомовної комунікації. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики.* 2018. Вип. 30. С. 119–124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2018_30_26

При вивченні іноземної мови дитина починає швидше розуміти та розмовляти рідною мовою. Здатність виразити одну думку кількома мовами дає можливість сприймати рідну мову, як одну з систем серед багатьох інших. Дослідники відзначають, що в дошкільному віці діти легко засвоюють звукову форму морфем. Мовленнєвий апарат дитини характеризується гнучкістю, податливістю для формування іншомовної вимови, добре розвинутою здатністю до імітації. Так, у монографії У. Пенфілда і Л. Робертсона «Мова та механізми мозку», що присвячена проблемі мови та мозку у зв'язку з психічною діяльністю, стверджується, що фізіологічна причина успіху навчання ІМ у дошкільному віці полягає в тому, що в цей період мозок дитини має особливу здатність із опорою на імітаційні здібності до засвоєння мовленнєвих навичок, яка, доречі, з віком зменшується. Стратегія навчання ІМ з опорою на імітаційні здібності дитини розроблена такими вченими як Т. Шкваріна, Т. Полонська, Н. Дмитренко, В. Камінська та багатьма іншими. Але, як вважають дослідники, імітація – не єдиний механізм засвоєння мови. Крім нього, оволодіваючи мовою, дитина підсвідомо використовує механізм аналізу і синтезу. Дошкільники мають засвоювати іноземну мову свідомо, навчання не повинно перетворюватися в імітативний процес і має носити розвивальний характер, не лише спиратися на сприймання, пам'ять, уяву, вміння і навички, а розвивати їх і формувати нові психічні якості.

Дослідження впливу білінгвізму на дітей доводить те, що вивчення декількох мов є відмінним способом не тільки розвивати мозкові м'язи, а й будувати нові. Встановлено, що в мозку двомовних дітей значно більша щільність «сірої речовини», що, у свою чергу, впливає на підвищення рівня емоційного інтелекту, який визначається здатністю розпізнавати, висловлювати й регулювати власні емоції, здатністю до співпереживання, усвідомлення власних потреб та потреб інших. Як вже було зазначено вище, дослідники виявили значні кореляційні зв'язки між емоційним інтелектом та захисними механізмами, самооцінкою та впевненістю у своїй ефективності, позитивними стосунками з оточуючими, що є запорукою формування резильєнтності, яка визначається як здатність (потенційна або вже проявлена) людської психіки успішно адаптуватися до несприятливих факторів, які загрожують життєздатності або розвитку, і не тільки адаптуватися, але й відновлюватися, набуваючи позитивний досвід. Формування резильєнтності набуває особливо великого значення у зв'язку з необхідністю опору стресам сьогодення. Встановлено, що саме навчання іноземної мови є одним з чинників, який дає значні можливості формування і розвитку емо-

ційного інтелекту дитини і, як наслідок, формування захисних механізмів^{6, 7, 8, 9}.

Отже, як свідчать дослідження, вивчення іноземної мови є однозначно корисним досвідом у дошкільному віці, природним явищем для дітей, що підвищує впевненість у собі та бажання пізнавати все більше нової інформації, прищеплює любов до навчання, зміцнює дітей, підвищує їх адаптаційний потенціал, внутрішні резерви, емоційний інтелект, що допомагає успішно долати ризиковані ситуації.

Щодо важливості володіння англійською мовою як допомоги подолання ризикованих ситуацій, слід зупинитися на останніх подіях в Україні – широкомасштабній війні, яку веде російська федерація, внаслідок чого багато українських дорослих зі своїми дітьми були змушені покинути свої будинки та переїхати до більш безпечних країн за межами нашої держави. Перебування в одній з європейських країн залишає актуальним питання володіння англійською мовою хоча би на базовому рівні як дорослими, так і дітьми, зокрема, дошкільнятами. Відомо, що більшість країн світу, як вже було зазначено вище, використовують англійську мову або як основну, або як другу, як на офіційному рівні, так і в побуті. При потраплянні до будь-якої точки світу дорослим і дітям легше адаптуватися при володінні, хоча б на базовому рівні, англійською мовою. В такому разі власна ідентичність і культура стають рівнозначними з культурою країни, куди наші співвітчизники потрапили чи на тимчасове, чи на постійне місце проживання. Для них оволодіння англійською мовою хоча б на базовому рівні стає не самоціллю, а інструментом, який працює як на дорослих, так і на дітей будь-якого віку, які перебувають натепер за кордоном. Знання іноземної, бажано англійської, мови допомагає дітям краще орієнтуватись у новому полікультурному середовищі з його інтегративними процесами в усіх сферах нової для них суспільної діяльності. Відомо, що діти люблять спілкуватися з однолітками, Якщо дитина зможе, хоча би на елементарному рівні, спілкуватися зі своїми однолітками країни, до якої вона прибула, а саме: вітатися (прощатися);

⁶ Хамінч О. М. Резильентність: життєстійкість, життєздатність або резильентність? *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. Вип. 6, Т. 2, 2016. С. 160- 165.

⁷ Bolton K. The development and validation of the resilience protective factors inventory: a confirmatory factor analysis. University of Texas at Arlington, 2013. 118 p.

⁸ Hjemdal O., Friborg O. A new scale for adolescent resilience : Grasping the protective resources behind healthy development / O. Hjemdal та ін. // *Measuring and Evaluation in Counselling and Development*. 2006. № 39. P. 84–96.

⁹ Masten A. Ordinary magic: resilience in development / Ann Masten. New York : The Guilford press, 2014. P. 308.

відрекомендуватися, розповісти про себе, про свою сім'ю; розпитувати інших про ім'я, вік, місце проживання, про родину; називати особу, предмет; дати команду, виконати команду; просити щось зробити; дякувати; описувати когось (щось); висловлювати своє ставлення до когось (чогось); надавати інформацію у межах тем спілкування на чийсь запит тощо, вона легше адаптується до нових умов, до незнайомого соціуму, а, крім того, зможе поліпшити свої знання англійської мови.

У зв'язку зі затребуваністю навчання ІМ дошкільнят в нашій країні виникає соціальне замовлення на вихователів нового покоління. Отже, успіх дошкільного навчання ІМ, формування у дітей готовності з цікавістю вивчати цей предмет великою мірою визначається особистістю педагога дошкільної освіти, який навчатиме дітей. Традиційна система підготовки вихователя дошкільного закладу до навчання ІМ дошкільнят не здатна підготувати фахівця відповідного рівня. Тому головною ідеєю має стати підготовка вихователя, який знає вікові особливості дітей, володіє методикою проведення занять з дошкільниками, спроможний до впровадження нових освітніх технологій, до поєднання навчання ІМ з різними типами навчання та діяльності дитини, використанням індивідуальних та індивідуально-групових форм навчання тощо.

Для навчання іноземних мов у дошкільних навчальних закладах вихователь має говорити на заняттях максимально без помилок і демонструвати модель мови-оригіналу, тобто володіння іноземною мовою вихователя повино бути від рівня В2 до С1 відповідно «Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти», тобто на достатньому рівні має бути сформована іншомовна комунікативна та методична компетенції.

Методична компетенція вихователя дошкільного навчального закладу при навчанні дошкільнят іноземної мови визначається як сукупність його теоретичних знань з методики, навичок і вмій їх практичного використання у роботі, індивідуальних, суб'єктних й особистісних якостей, які функціонують як здатність проектувати, адаптовувати, організовувати, мотивувати, досліджувати й контролювати розвиток, виховання, освіти та навчання на заняттях, а також спілкуватися з дошкільниками¹⁰.

В цих умовах вихователь дошкільних закладів має бути готовим до розв'язання нових складних завдань:

¹⁰ Шкваріна Т. М. Методика навчання іноземної мови дошкільників: Навчальний посібник. Київ : «Освіта України», 2007. 300 с.

– навчати дошкільників ІМ на підставі належної власної іншомовної комунікації та відповідних умінь і навичок;

– поєднувати при навчанні ІМ індивідуальні та індивідуально-групові форми навчання із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій, з музикою, ритмікою, малюванням, ліпленням тощо;

– не тільки формувати знання, навички та вміння дітей з іноземної мови, а й здійснювати соціалізацію, виховання, розвиток, освіту дітей засобами ІМ, тобто формувати їхню життєву компетенцію, кореляційні зв'язки між емоційним інтелектом та захисними механізмами, самооцінкою та впевненістю у своїй ефективності, позитивними стосунками з оточуючими.

Для успішності розв'язання таких завдань у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів викладачі іноземної мови повинні:

– звернути увагу студентів на вміння оцінювати власний емоційний інтелект як важливий фактор захисної функції при стиканні з труднощами;

– навчити студентів мовних засобів, що стосуються важливих дитячих тем і ситуацій, а також відповідним мовним оборотам для управління навчальним процесом;

– упроваджувати в навчальний процес засоби електронної комунікації, які дозволяють створити віртуальне навчальне середовище, використовувати іноземну мову для реального спілкування з усіма учасниками навчального процесу.

Впровадження і вирішення таких завдань сприятиме розвитку емоційного інтелекту як студентів, так і дошкільнят з метою формуванню захисної функції в стресових ситуаціях сьогодення.

Т. Шкваріна вважає, що, приступаючи до навчання дошкільників ІМ, необхідно враховувати такі чинники: 1) осередок, де виховується дитина (сім'я, дошкільна установа); 2) загальний розвиток дитини (нормальний, з відхиленнями); 3) мовна ситуація у сім'ї; 4) функціонування другої мови у соціумі; 5) взаємодія рідної та другої мови; 6) можливість забезпечити педагогічне керівництво формування двомовності¹¹. Авторка наголошує на тому, що починати навчати дитину ІМ у групі з іншими дітьми можна за умови її нормального загального розвитку, сформованості норм та умінь рідного мовлення і готовності до цього виду діяльності. Якщо якась з цих умов відсутня, потрібно відкласти початок навчання на більш пізній період, не позбавляючи при цьому прав дитини, а лише з метою прояву турботи про її розвиток та здоров'я. Також потрібно виважено підходити до навчання з дітьми молодшими,

¹¹ Шкваріна Т. М. Методика навчання іноземної мови дошкільників: Навчальний посібник. Київ : «Освіта України», 2007. 300 с.

ніж п'ять років, з врахуванням індивідуальних особливостей дитини. Хоча таке навчання базується на використанні ігрових методів, мотивів радості, зацікавленості, проте воно не має бути джерелом труднощів, стомлюваності для дитини зі слабким здоров'ям.

О. Котенко в контексті підготовки майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу як складову його методичної компетенції вважає його методичну культуру, тобто ту частину загальної культури, яка накопичена при навчанні іноземній мові. Формування іншомовної методичної культури майбутнього вихователя являє собою фундамент для розвитку психологічної, педагогічної культури, досконалого рівня володіння англійською мовою, тобто професійну культуру. Іншомовна методична культура передбачає сформованість професійно-методичних умінь вихователя дошкільного навчального закладу використовувати сучасні технології у навчанні іноземної мови, методи та прийоми навчання; раціонально планувати і поєднувати різні форми організації навчально-виховного процесу¹².

Підсумовуючи вищезазначене, можна дійти висновку про необхідність подальшого вивчення, розробки моделі, визначення педагогічних умов та етапів формування іншомовної компетентності майбутніх вихователів при навчанні іноземної мови дошкільнят на заняттях під час проходження педагогічної практики в контексті формування їх захисної функції, на що і має бути скеровано організація навчально-виховного процесу в процесі професійної підготовки.

2. Експериментально-дослідна робота з навчання англійської мови майбутніх фахівців дошкільної освіти в контексті формування захисної функції дошкільнят

Метою експериментально-дослідної роботи стало впровадження професійноорієнтованого підходу при навчанні англійської мови студентів спеціальності 012 (Дошкільна освіта) в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Актуальність проведеного дослідження викликана переорієнтацію дошкільної освіти на розвиток особистості дитини і необхідністю підготувати майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи в сучасних умовах, які потребують ціннісної етичної орієнтації з формування навичок практичного життя, емоційної сприйнятливості,

¹² Котенко О. В. Педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 20 липня 2013 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2013. 124 с.

емоційного інтелекту з метою формування захисної функції дошкільнят у стресових ситуаціях.

У зв'язку з цією обставиною Державний стандарт вищої освіти вимагає урахування фахової специфіки при вивченні ІМ, що й призвело до появи такої дисципліни як «Іноземна мова за професійним спрямуванням» на немовних спеціальностях і, зокрема, на спеціальностях з підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Тому в процесі навчання англійської мови за професійним спрямуванням необхідно звернути увагу на оволодіння студентами прийомами навчання англійської мови дошкільнят із застосуванням сучасних технологій.

Дослідно-експериментальна робота з впровадження професійно-орієнтованого підходу до процесу навчання англійської мови проводилася зі студентами 1 і 2 курсу денної форми навчання факультету дошкільної педагогіки і психології. Для досягнення поставленої мети розроблена робоча програма навчальної дисципліни «Іноземна (англійська) мова за професійним спрямуванням», яка складалася з восьми змістовних модулів. Кожен змістовий модуль передбачав в межах запланованої граматичної теми розгляд актуальних проблем і спеціальних питань дошкільної освіти (таблиця 1).

Таблиця 1

Професійно-орієнтовані теми змістовних модулів

№ змістового модуля	Актуальні проблеми і спеціальні питання дошкільної освіти
1	Соціальна ситуація розвитку дитини-дошкільника в Україні, Великій Британії та США
2	Сучасні системи дошкільної освіти. Особливості дошкільної освіти в Україні, Великій Британії та США
3	Батьківство і його роль в розвитку дитини
4	Уроки англійської мови в дитячому садку в контексті формування захисної функції у дошкільнят в умовах сьогодення
5	Тенденції інноваційного розвитку маленьких дітей. Комп'ютерні ігри для дітей
6	Специфіка спілкування з однолітками в дошкільному віці. Шляхи допомоги дітям в спілкуванні
7	Професія вихователя в дитячому садку. Проблеми і протиріччя особистісного розвитку дошкільників і роль вихователя в їх подоланні
8	Роль дошкільної освіти в справі розвитку і виховання підростаючого покоління

У зв'язку з поставленим завданням особливу увагу в процесі навчання англійської мови за професійним спрямуванням майбутніх фахівців дошкільної освіти приділено проблемам організації уроків англійської мови в дитячому садку, як суттєвої можливості розвитку комунікативної діяльності дитини, а також тенденціям їх інноваційного розвитку за допомогою комп'ютерних ігор при навчанні англійської мови з метою розвитку емоційного інтелекту в контексті формування захисної функції дошкільнят.

Отже, майбутніх фахівців дошкільної освіти необхідно підготувати до роботи з дошкільнятами при навчанні англійської мови, враховуючи, що діти вимагають постійної взаємодії і люблять гратися. Але як поєднати уроки англійської та веселі розваги? Малюк ще не вміє ані читати, ані писати. Внаслідок цього звична стратегія вивчення англійської мови не підійде. Проте, жодна дитина не виявить бажання сидіти за книжками та зошитами. Тому єдиним шляхом формування у дошкільнят пізнавальних мотивів та інтересу до вивчення іноземної мови та бажання використовувати її як засіб комунікації має стати надання цим мотивам та інтересам ігрової спрямованості, оскільки ігрова діяльність у цьому віці є провідною. Необхідно навчити студентів скористатися саме цією величезною перевагою дошкільного віку – любов'ю до ігор. У навчальному посібнику А. Богуш і Н. Луцан розкрито теоретичні засади мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку; подано характеристику і класифікацію різних видів ігор: дидактичних словесних, вербальних; а також мовленнєвих, ігрових ситуацій і вправ¹³.

Заняття з англійської мови для дитини можна зробити цікавим, захоплюючим, бажаним, якщо воно буде проводитися у формі дидактичної сюжетно-рольової гри в різних формах і з застосуванням різних методик. Хоча це не означає, що заняття з ІМ мають бути тільки якимось видом розваг.

Для підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до проведення уроків англійської мови застосовано проектний метод. Виконання проектів здійснювалось поетапно за стандартною схемою: 1. Підготовчий етап: вибір і обговорення теми. Студенти обирали і обговорювали теми. Викладач спостерігав і, в разі необхідності, здійснював корекцію і надавав поради. 2. Організаційний етап: формування груп, розподіл завдань. 3. Основний етап: пошук необхідної інформації, її обговорення, вибір засобу реалізації. В основному перевага надавалась

¹³ Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників : мовленнєві ігри, ситуації, вправи : навчальний посібник. Видання друге, доповнене. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 304 с.

методу презентацій проекту. На цьому етапі студенти демонструють свій результат, репрезентують свої роботи. 4. Заключний етап: оцінювання проектів з участю всіх студенти.

Для створення проектів використовувались як Інтернет-ресурси, так і проекти, які передбачали в процесі майбутньої професійної діяльності студентів участь дітей в їх створені. Внаслідок обмеженої кількості аудиторних годин для виконання проектів використовувався час, відведений на консультації та самостійну роботу. Назви проектів та Інтернет посилання дано в таблиці 2.

Таблиця 2

**Назви проектів «Уроки англійської мови в дитячому садку»
та посилання на інтернет ресурси**

Назви проектів «Уроки англійської мови в дитячому садку»	Посилання на інтернет ресурси
Застосування Інтернет ресурсу «Мульти Мупсик» при навчанні англійської мови дошкільнят	https://www.youtube.com › channel › videos
Застосування Інтернет сайту “Fun English” при навчанні англійської мови дошкільнят	https://play.google.com/store/apps/details?id
Застосування карток при навчанні англійської мови дошкільнят	https://vseosvita.ua/library/kartky-dlia-vyvchennia-anhliiskoi-610894.html
Застосування Інтернет сайту “Learn English Kids” при навчанні англійської мови дошкільнят	https://learnenglishkids.britishcouncil.org

Особливий інтерес при створенні і презентації проектів викликав канал «Мульти Мупсик», в якому містяться веселі та цікаві відеоуроки на різні теми («Моя сім'я», «Фрукти», «Овочі», «Кольори», «Цифри», «Англійські літери» тощо). Використання цього каналу дасть можливість навчити малюків старших груп читати і навіть писати англійські літери.

Крім того, студенти ознайомилися і навчилися використовувати мультфільми англійською мовою, яких дуже багато на відеохостингу «Ютуб». Також при створенні проектів використовувався Інтернет сайт “Fun English”, який поєднує в собі структурований курс англійської мови із залученням розважальних ігор. Цей ресурс, як на ньому зазначено, є

унікальним і перевіреним курсом англійської мови для дітей, вчить дітей англійської мови через ігри та вправи. Він розроблений експертами з вивчення мови для дітей віком 3–6 років і підходить для малюків, дошкільнят та дітей, що відвідують дитячий садок. Розміщені на ньому вправи із вивчення англійської мови мають зацікавити дитину і ознайомити з англійськими словами, реченнями, розмовною мовою та орфографією. Весь курс розділено на уроки, кожний з яких має основний словниковий запас і представляє слова в різних контекстах, щоб допомогти у вивченні та розвинути здатність запам'ятовувати. Цікаво, що на сайті “Fun English” використовуються чоловічі та жіночі голоси із американським та англійським акцентами з використанням різних тонів і виразів, що дасть можливість дошкільнятам, а також і самим студентам, зрозуміти тонкощі вимови. Кожна гра цього сайту є унікальною, надає можливість дитині насолоджуватися грою і, граючись, дізнаватися більше з англійської мови.

Один з проєктів був присвячений вивченню англійської мови дітьми за допомогою карток. Такі картки можна купити вже готові, а можна їх самостійно виготовити разом з дітьми з будь-якими картинками та словами. Крім того, студенти знайшли сайт Learn English Kids, на якому є хороша добірка тематичних карток, які можна використовувати для ігор. Ці картки можна безпосередньо роздрукувати в кольоровому або чорно-білому варіантах і розфарбувати їх з дитиною, що, безумовно, буде корисним і цікавим для дитини. З однієї сторони картки розміщують слово та картинка-приклад з його використанням, а з іншої сторони – переклад. Таким чином, діти можуть самі брати активну участь у підготовці уроку з англійської мови. Картки, створені студентами при виконанні відповідного проєкту, відрізнялися великою різноманітністю тематичної лексики (їжа, тварини, фрукти, овочі, члени сім'ї, кольори тощо).

Студенти запропонували також в проєкті застосовувати гру «Вгадайка», в процесі якої на столі розкладаються кілька карток, які діти мають запам'ятати за певний час. Після закінчення зазначеного терміну малюки мають відвернутися, а ведучий прибирає одну картку. Завдання гравців – правильно назвати картку, яка зникла. В подальшій професійній діяльності під час проходження педагогічної практики у дитячому садку планується, що завданням дитини буде назвати зображені картинки, позначення чи фігури англійською.

Враховуючи умови сьогодення студенти були ознайомлені з методиками, рекомендованими Українським науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи Національної академії педагогічних наук України для визначення загального рівня тривожності

та імпульсивності дітей віком 4–7 років. Цими методиками студенти зможуть скористатися при проходженні педагогічної практики у дитячих садках для визначення впливу уроків англійської мови на психічний стан дитини¹⁴. Передбачалося, що, як визначають психологи, належним чином розвинутий емоційний інтелект є особистісним чинником забезпечення психологічного благополуччя дитини, що важливо завжди, а, тим більш, в умовах сьогодення¹⁵.

ВИСНОВКИ

Бесіди зі студентами, спостереження за їх роботою над проектами свідчили про те, що вони задоволені проектною діяльністю, набули необхідних знань і навичок з організації уроків англійської мови із застосуванням Інтернет ресурсів, ігор, мультфільмів та карток. Впровадження розроблених проектів при проходженні педагогічної практики і в майбутній професійній діяльності, на думку студентів, дасть їм можливість реалізувати набуті знання, уміння і навички в практичній діяльності та зробити уроки з англійської мови цікавими, спрямованими на розвиток особистості дитини, на активізацію її мовлення, що, в свою чергу, сприятиме психічному, розумовому та соціальному розвитку дошкільнят, розвине їх емоційний інтелект в контексті формування захисної функції дошкільнят при стиканні з труднощами.

АНОТАЦІЯ

Включення іноземної мови в систему дошкільньої освіти України зумовлено вимогами сучасного полікультурного простору. Дослідження навчання іноземної мови дошкільнят привернуло увагу відомих українських та зарубіжних вчених. Дослідники висловлюють думку, що вплив багатомовності на мислення і когнітивний рівень розвитку дитини може бути лише позитивним, збагачує її інтелектуальну, емоційну, моральну, вольову сфери, що, безумовно, сприяє формуванню захисної функції дитини при стиканні з труднощами.

В сьогоднішніх умовах, коли внаслідок військового стану, велика кількість українців разом з дітьми опинились за кордоном в країнах, де англійську мову використовують або як основну, або як другу на офіційному рівні та в побуті, знання англійської мови, хоча б на базовому рівні, стає не самоціллю, а інструментом, який працює як на дорослих, так і на дітей будь-якого віку.

¹⁴ <https://studfile.net/preview/8993745/page:16/>

¹⁵ М. М. Шпак Взаємозв'язок емоційного інтелекту та психічного стану молодшого школяра *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 2016. IV (45). Issue 93. С. 72–76. URL: www.seanewdim.com.

Актуальність експериментально-дослідної роботи, яка була проведена при навчанні англійської мови за професійним спрямування студентів спеціальності 012 (Дошкільна освіта) в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», викликана переорієнтацію дошкільної освіти на розвиток особистості дитини і необхідністю підготувати майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи в сучасних умовах, які потребують ціннісно-етичної орієнтації з формування навичок практичного життя, емоційної сприйнятливості, емоційного інтелекту з метою формуванню захисної функції дошкільнят у стресових ситуаціях сьогодення.

Для підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до проведення уроків англійської мови в дитячих садках застосовано проектний метод. При створенні проектів використовувались як Інтернет-ресурси, так і проекти, які передбачали в процесі майбутньої професійної діяльності студентів участь дітей.

Враховуючи умови сьогодення, студенти були ознайомлені з методиками визначення загального рівня тривожності та імпульсивності дітей, якими вони зможуть скористатися при проходженні педагогічної практики у дитячих садках для виявлення впливу уроків англійської мови на психічний стан дитини в контексті формування захисної функції при навчанні іноземної мови.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/30154/Додаток>,
2. Masten A. Ordinary magic: resilience in development. New York : The Guilford press, 2014. P. 308.
3. Nemeth D., Olivier T. Innovative approaches to individual and community resilience: from theory to practice. Darlyne G. Nemeth and Tracy W. Olivier. Academic Press, 2018. 167 p.
4. Шкваріна Т. М. Англійська мова для дітей дошкільного віку. Київ : Шк. світ, 2009. 160 с.
5. Камінська В. Л. Особливості навчання дошкільників двомовної комунікації. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики.* 2018. Вип. 30. С. 119–124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2018_30_26
6. Хамініч О. М. Резильєнтність: життєстійкість, життєздатність або резильєнтність? *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки».* 2016. Вип. 6. Т. 2. С. 160–165.

7. Bolton K. The development and validation of the resilience protective factors inventory: a confirmatory factor analysis. University of Texas at Arlington, 2013. 118 p.

8. Hjemdal O., Friborg O. A new scale for adolescent resilience : Grasping the protective resources behind healthy development. *Measuring and Evaluation in Counselling and Development*. 2006. N 39. P. 84–96.

9. Masten A. Ordinary magic: resilience in development. New York : The Guilford press, 2014. P. 308.

10. Котенко О. В. Педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 20 липня 2013 року). Київ: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2013. 124 с.

11. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників : мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Видання друге, доповнене. Нвчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. 304 с.

12. URL: <https://studfile.net/preview/8993745/page:16/>

13. М. М. Шпак Взаємозв'язок емоційного інтелекту та психічного стану молодшого школяра. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. IV (45), Issue: 93, 2016. С. 72–76. URL: www.seanewdim.com

Information about the author:

Yemelianova Daria Volodymyrivna,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Western and Eastern

Languages and Methods of Their Teaching

Southern Ukrainian National Pedagogical University

named after K. D. Ushinsky

26, Staroportofrankivska str., Odesa, 68020, Ukraine